

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Тернопільської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують незмінні обсяги виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та високо оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується помірна інфляція. Девальваційні очікування зросли.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збереження обсягів виробництва товарів та послуг на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%;
- **помірне зростання цін на товари та послуги:** 90.0% респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 72.7% респондентів (у попередньому кварталі – 50.0%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 36.4% (найвищі оцінки серед регіонів), у попередньому кварталі – 0.0%. У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану помірними темпами: баланс відповідей – 4.4% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 30.0% (у II кварталі 2020 року – 10.0%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 33.3% (у II кварталі 2020 року – 50.0%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 10.0% та 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 11.1% та 0.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують зменшення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 10.8%;
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 81.8% і 30.0% відповідно (у попередньому кварталі – 50.0% і 10.0% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів. Високо оцінено також вплив курсу гривні до іноземних валют і цін на сировину та матеріали (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 33.3% та 63.6% відповідно (у II кварталі 2020 року – по 22.2%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали брак обігових коштів і занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 30.0% опитаних підприємств планують брати банківські кредити та надають перевагу національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, протягом трьох останніх кварталів не змінюються (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів. За оцінками респондентів, значно посилюється вплив чинника «наявність інших джерел фінансування» (графік 10).

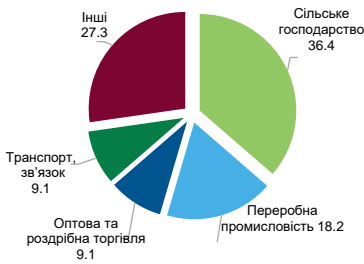
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

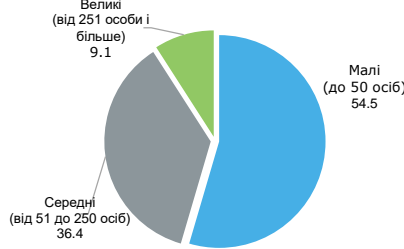
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 20.0%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств респонденти оцінюють як поганий: баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей** другий квартал поспіль: баланс відповідей – 0.0%.

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

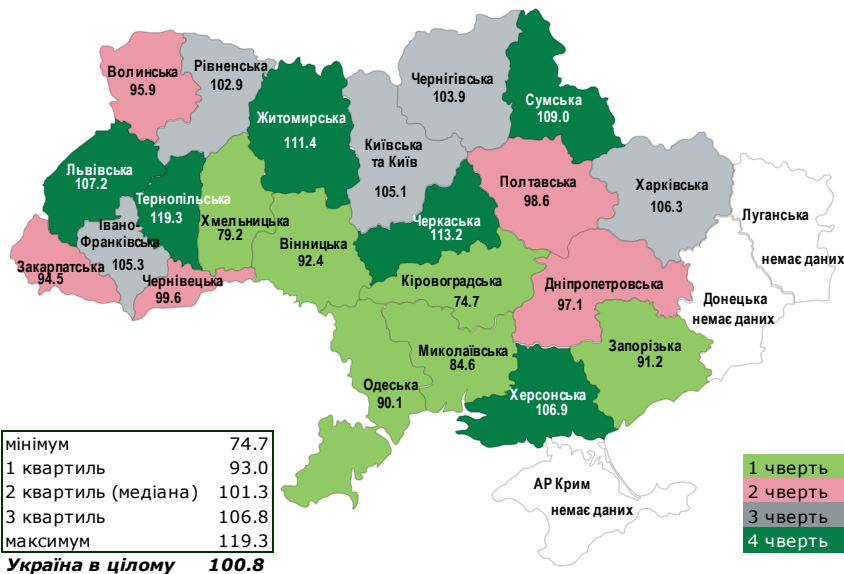

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05 серпня – 01 вересня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

мінімум	74.7
1 квартиль	93.0
2 квартиль (медіана)	101.3
3 квартиль	106.8
максимум	119.3
Україна в цілому	100.8

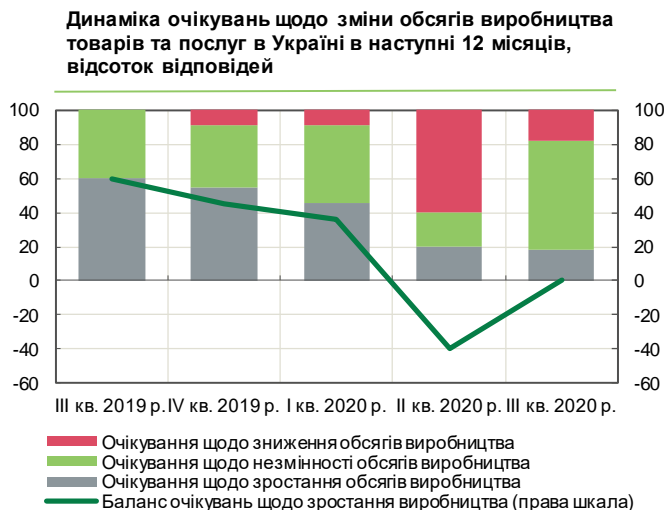
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

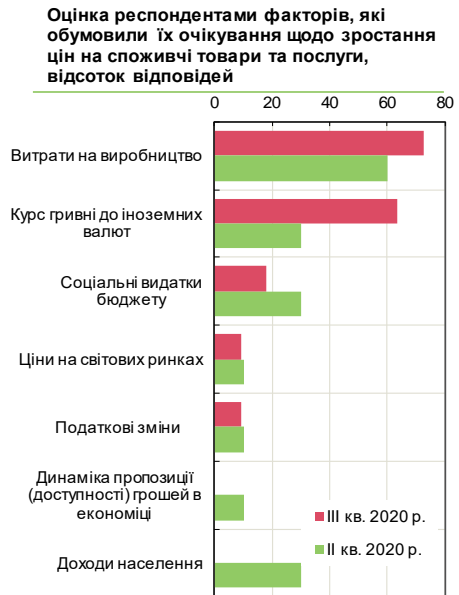
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	55.6	30.0	45.5	0.0	36.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	66.7	33.3	54.5	10.0	30.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-11.1	20.0	40.0	-11.1	10.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	11.1	10.0	45.5	0.0	20.0
кількості працівників	-11.1	0.0	9.1	-10.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

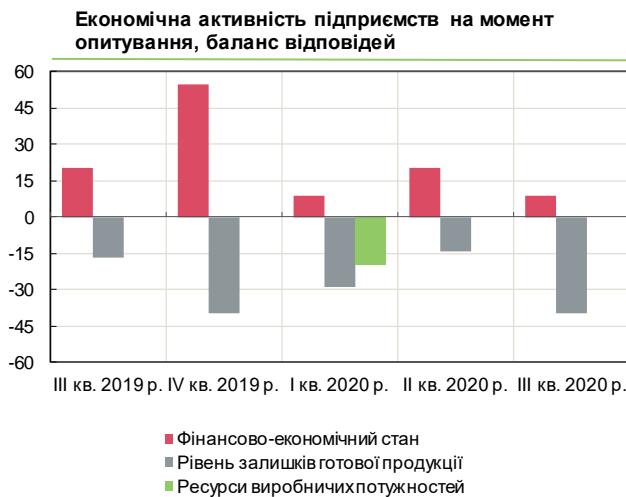
Графік 1

Графік 2

Графік 3

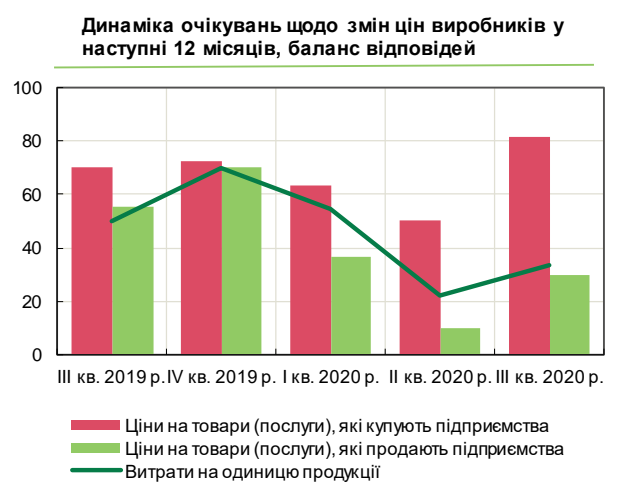
Графік 4

Графік 5

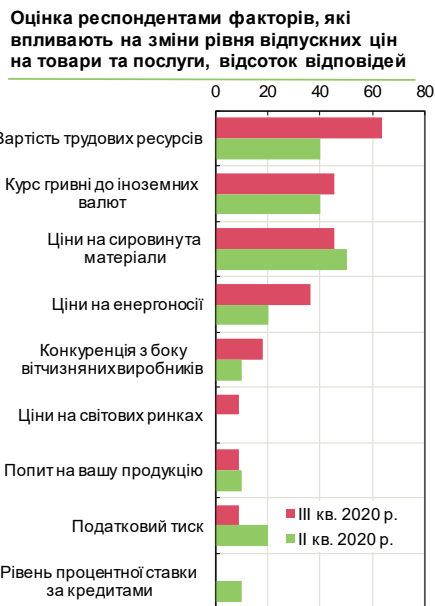

Графік 6

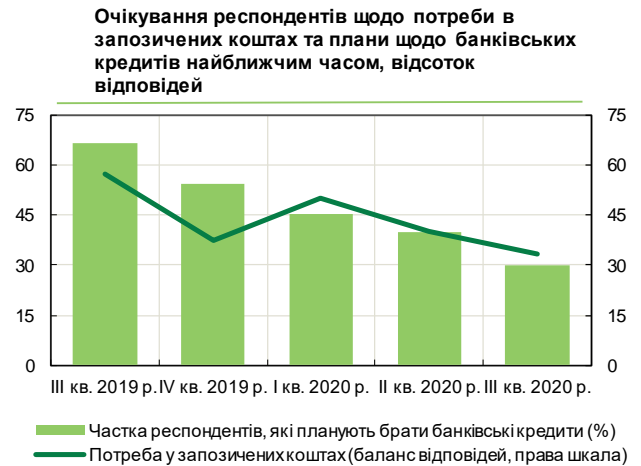

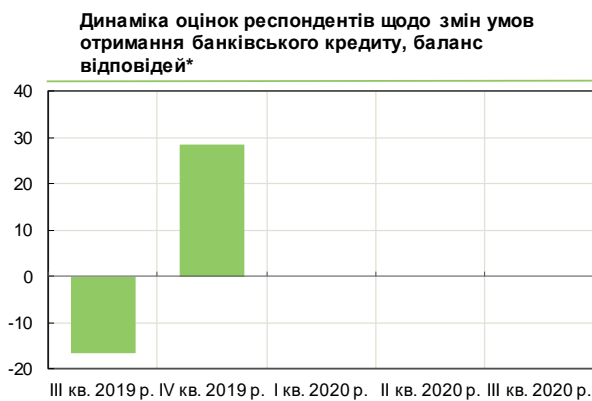
Графік 7

Графік 8

Графік 9

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

